

BULLETIN

**ČESKÁ SPOLEČNOST
PRO MECHANIKU**

1·1996

BULLETIN 1'96

ČESKÁ SPOLEČNOST PRO MECHANIKU

BULLETIN

1/96

České společnosti pro mechaniku
vydává Česká společnost pro mechaniku

Odpovědný pracovník
a redakce časopisu:

Doc. Ing. Miloslav Okrouhlík, CSc.
Ústav termomechaniky AV ČR
Dolejškova 5, 182 00 Praha 8
tel. 6605 3158, 6885158, 6885159
fax 8584695
e-mail ok@bivoj.it.cas.cz

Jazyková korektura:

RNDr. Eva Hrubantová

Adresa sekretariátu:

Dolejškova 5, 182 00 Praha 8
tel. 6605 3045, tel./fax 8587784
e-mail csm@bivoj.it.cas.cz

Určeno členům České společnosti pro mechaniku

Podávání novinových zásilek povoleno Česká pošta, s.p., odštěpným závodem
Praha č.j. nov 5279/95 ze dne 7. 7. 1995

Tiskne: MERKANTA s.r.o., Zenklova 34, Praha 8

ISSN 1211-2046
Evid. č. UVTEI 79 038

O vědní politice

Že ve vědě, výzkumu i vysokém školství u nás není vše v úplném pořádku, popř. že se tyto instituce vyvíjejí jinak, než bychom to rádi viděli, cítí většina z nás. Zdá se, že v ekonomickém systému, který jsme přijali (rádi), nebyly vytvořeny mechanismy, které by tyto instituce - převážně státní - ochránily od jejich degenerace nebo úplného rozpadu. Trochu byla podceněna skutečnost, že tržní mechanismy mohou fungovat jen ve společnosti se "zaběhanou" a k tomu připravenou ekonomikou. Navíc, že společnost musí být natolik odpovědná a bohatá, aby byla schopná povznést se nad bezprostřední problémy všedního dne a myslit dopředu v takovém časovém měřítku, jaké odpovídá časovému měřítku vědeckovýzkumné základny a vyspělého školství.

Trápi mne přitom otázka, do jaké míry za tuto situaci můžeme my sami - pracovníci ve vědě, výzkumu a školství, a do jaké míry zde působí souhra objektivních, na nás nezávislých skutečností. Zdá se, že se této společnosti nedostává informací a času k tomu, aby se zamyslela nad významem a funkcí vědy a výzkumu. Okamžité ekonomické problémy ji zaujmají natolik, že nedokáže dohlédnout ani do jen trochu vzdálené budoucnosti. Na druhé straně my jí tyto informace neposkytujeme - v tisku, rozhlasu a televizi najdeme diskuse a informace o všem možném, jenom ne o této problematice.

Věda a výzkum jsou vysoce kvalifikovanými službami společnosti, které dokážou více než jakýkoli jiný sektor zúročit každou korunu do nich vloženou. Bohužel, tyto investice zpravidla nelze dávat po malých částkách, poněvadž výchozí náklady (např. na drahé přístrojové vybavení) musí být realizovány v okamžiku, kdy jsou poprvé zapotřebí. A tak, jako děti nemohou splatit rodičům to, co do nich rodiče investovali již během jejich dětství - a často vlastně tento dluh vracejí až investicí do svých vlastních dětí - tak i společnost nemůže očekávat, že jí věda a některý dlouhodobější výzkum (např. základní výzkum) splatí svůj dluh ihned. Věda a výzkum proto nemohou existovat ve společnosti, která jim nevytvoří podmínky a která o ně neprojeví zájem. Věda a výzkum také nejsou věcmi, s nimiž lze obchodovat jako se

zbožím, popř. je uložit do skladu a vytáhnout až bude zapotřebí. Jsou to týmy, které se vytvářejí deset až dvacet let, jsou to významní odborníci, kteří se jimi stali díky značným investicím vlastním i společenským opět během několika desetiletí. Tento lidský potenciál musí být trvale udržován a živen. Rozpadne-li se z jakéhokoliv důvodu, jeho znovuzřízení je opět otázkou nejméně deseti až dvaceti let, bude to problém nový, velice nákladný a navíc spojený s nutností vytvořit nové sociální i morální předpoklady v nových podmínkách, a postupně i novou tradici. Bude-li rodina bez dětí, nemůže očekávat ani další generace. Takto tvrdě formulovaná nevratnost u vědy a výzkumu není, ovšem rozrušení existující struktury může způsobit, že to bude trvat i několik desetiletí, než se vytvoří nová životaschopná a produktivní struktura vědy a výzkumu.

Odpovědnost za udržení vědecko-výzkumné základny a vysokých škol technických s potřebnou úrovní nenesou dnes už jen tyto instituce samy. Tuto odpovědnost mají nejen nejvyšší státní orgány, ale i ta část naší společnosti, která služeb téhoto institucí využívá a pro niž tyto instituce pracují.

Nejlepší představu o potřebách a dalším zaměření prací v určitém oboru mají bezpochyby ti pracovníci, kteří se mu plně dlouhodobě věnují - ve vědě pracovníci vědy, v průmyslu pracovníci průmyslu a ti, kteří jej řídí. Ti také musí být schopni zformulovat zaměření našeho průmyslu pro začátek příštího tisíciletí a z toho vyplývající potřeby a zaměření naší vědy, výzkumu vysokého školství. A nejen to. Je-li zde reálná okamžitá či perspektivní potřeba vědy a výzkumu k udržení úrovně našeho průmyslu, pak ten by měl být ochoten a schopen poskytnout okamžitě prostředky pro zajištění alespoň bazálních funkcí téhoto pracovišť. Legálních cest je k tomu řada - počínaje grantovou agenturou a konče hospodářskými smlouvami. Vláda a parlament by pak měly uvolnit nezbytné prostředky pro vědu, výzkum a vysoké školy a zabránil tak rozpadu vědeckovýzkumné základny našeho průmyslu.

Dnes se už nelze vyjadřovat k témtu problémům vyhýbat a nekonkrétně. Čas běží a je nutno skutečně jednoznačně vyjádřit buď zájem, nebo nezájem o další osud vědy, výzkumu a školství, a to s plnou odpovědností za důsledky tohoto stanoviska.

Pokud není zájem o udržení vědeckovýzkumné základny, mělo by se to také s plnou odpovědností říci. Pokud však tento zájem existuje a odpovědní činitele tyto problémy neumějí nebo nechtějí z jakéhokoliv důvodu vyřešit, měli by to rovněž říci, aby se neztrácel čas a energie na nepodstatných diskusích a problémech, které nic nevyřeší. Budou-li se totiž tyto diskuse odbývat ještě nějakou dobu, zaniknou tyto instituce samy se všemi důsledky pro naši budoucnost. Je proto nejvyšší čas, abychom si tyto problémy uvědomili a začali něco podnikat pro jejich vyřešení!

Rudolf Dvořák

Zpráva o činnosti České společnosti pro mechaniku za rok 1995

1. Příspěvek České společnosti pro mechaniku k rozvoji vědy, školství a kultury

V tomto roce se činnost České společnosti pro mechaniku rozvíjela v rámci pěti sekcí (Mechanika tekutin a termomechanika, Mechanika tuhých a poddajných těles a prostředí, Experimentální mechanika, Geomechanika, Počítačová mechanika) a jejich osmi skupin, a tří regionálních poboček (Brno, Plzeň, Liberec). Samostatně zorganizovala 1 sympozium, 2 konference, 12 seminářů a 57 přednášek; na řadě dalších akcí tohoto typu se organizačně a odborně spolupodílela. Členové Společnosti pak na nich přednesli množství odborných příspěvků. Společnost tak aktivním způsobem přispěla k šíření a výměně nových vědeckých poznatků ve všech hlavních oborech mechaniky a informovanosti jak své členské základny, tak i široké technické veřejnosti. Přitomnost celé řady zahraničních odborníků na těchto akcích byla využita nejen k výměně poznatků a zkušeností, ale též k prohlubování a k navazování nových kontaktů a spoluprací.

ČSM spolu s Jednotou českých matematiků a fyziků organizovala soutěž mladých pracovníků o cenu prof. Babušky v oboru počítačových věd. Odměněno bylo celkem 6 prací. ČSM přispěla částkou 3500 Kč.

ČSM též odměnila 3 studenty Stavební fakulty ČVUT za nejlepší práce v oboru stavební mechaniky (soutěž o cenu prof. Bažanta). Celkem jim bylo vyplaceno 2000 Kč.

Značná část členů Společnosti pracuje na vysokých školách a v ústavech Akademie věd, zde vykonávají různé akademické funkce, pracují v senátech, vědeckých radách, komorách volených zástupců Akademie věd ČR, vedou doktorandy, oponují diplomové, doktorandské a habilitační práce. Tim je také zajištěna úzká spolupráce a provázanost činností Společnosti a vysokých škol.

Svou odbornou a vědeckou vyspělost a invenci prokazují často členové Společnosti při projekčních a expertních činnostech souvisejících s přípravou a realizací významných technických děl.

2. Vědecké mezinárodní akce

Řada přednášek pořádaných sekciemi, skupinami a pobočkami byla přednesena zahraničními odborníky.

Skupina Experimentální mechaniky uspořádala mezinárodní seminář "Experiments Yesterday, Today and Tomorrow" a zúčastnila se organizace česko-německého sympozia "Experimental Methods of Mechanics and Their Development in Accordance with Numerical Modelling". Její zástupci v Dunajsko-adriatickém výboru pro exp. metody v mechanice spolupracovali na přípravě a organizaci sympozia v Soproni. Podílí se rovněž na přípravě kongresu GAMM (konajícího se v květnu 1996) a sympozia ENOC (září 1996).

Členové plzeňské pobočky spolupracovali na přípravě konference Turbomachinery v Erlangenu a podílejí na přípravě stejnojmenné konference v Antverpách 1997. Mají navázánu pedagogicko-výzkumnou spolupráci s TU Stuttgart, Lyon, Wien a Dortmund.

Pobočka Liberec se podílí na přípravě mezinárodní konference o teorii strojů a mechanismů v Liberci 1996. Navázala spolupráci s TU Chemnitz - Zittau - Institut für Mechatronik a Hochschule für Technik Zittau/Görlitz.

V předchozích letech zahájené spolupráce a kontakty s vědeckými institucemi a vysokými školami úspěšně pokračují.

3. Ediční činnost

I nadále vydává Společnost svůj Bulletin. Vedle toho byl ještě publikován sborník Implementation of nonlinear continuum mechanics in finite element codes.

4. Statistické a organizační údaje za rok 1995

V roce 1995 byly uskutečněny volby nového hlavního výboru a předsednictva na další čtyřleté období.

Bylo uspořádáno valné shromáždění ČSM.

Byli získáni dva noví kolektivní členové - Výzkumný ústav železniční a Komerční železniční výzkum.

Byl vypracován rozpočet a RVS jsme požádali o dotaci v celkové výši 218 000 Kč na činnost v roce 1996, na vydávání Bulletinu a na pořádání konferencí a seminářů.

V průběhu roku 1995 uspořádala Společnost celkem 72 akcí; jejich podrobný přehled je uveden v příloze.

Stav členské základny:

počet individuálních členů	681
počet kolektivních členů	15
počet čestných členů	4

Struktura České společnosti pro mechaniku

počet sekcí	5
počet skupin	8
počet poboček	3

5. Výhledy do budoucnosti

Česká společnost pro mechaniku si vytýče pro rok 1996 tyto základní aktivity:

- zvýšit podíl mladších vědeckých pracovníků ve své členské základně a činnosti,
- dále rozvíjet mezinárodní kontakty s příbuznými zahraničními vědeckými společnostmi,
- organizovat konference, semináře a přednášky,
- šířit rozvinut publikaci činnost.

V Praze dne 29.1.1996

Prof. Ing. L. Fryba, DrSc.
předseda

Přehled akcí pořádaných pobočkami, sekciemi a skupinami České společnosti pro mechaniku v roce 1995

Sekce Mechanika tekutin a termomechanika

1 seminář, 15 přednášek

Skupina Technická mechanika

1 seminář, 4 přednášky

Skupina Mechanika únavového porušování materiálu

2 semináře

Skupina Mechanika složených materiálů a soustav

1 seminář, 3 přednášky

Sekce Experimentální mechanika

1 sympozium, 1 seminář

Sekce Geomechanika

1 seminář, 1 přednáška

Skupina Teorie stavebních inženýrských konstrukcí

3 přednášky

Skupina Větrové inženýrství

2 přednášky

Pobočka Brno

1 konference, 7 přednášek

Pobočka Plzeň

2 semináře, 16 přednášek

Pobočka Liberec

1 konference, 3 semináře, 6 přednášek

Celkem 1 sympozium

2 konference

12 seminářů

57 přednášek

Hlášení o činnosti skupiny pro počitačovou mechaniku za rok 1995

Přednáška

Prof. Sylvano Tizzi, University of Roma, Aerospace department, Via Eudosiana 16, 00184

Roma, Italy

na téma Study of Static and Dynamic Behaviour of Laminated Thin Cylindrical Shells

podzim 95

Seminář

Výpočty konstrukcí metodou konečných prvků

souladění s ÚT a firmou VAMET

Sborník ISBN 80 85918-13-7

podzim 95

Společné jednání

se zástupci CEACM ve Varšavě, volba nového předsedy (prof. Kleiber)

Vydání sborníku

Implementation of Nonlinear Continuum Mechanics in Finite Element Codes

souladění s CEACM, ÚT, 256 stran, ISBN 80-85918-06-4

Struktura České společnosti pro mechaniku

Sekce

Mechanika tekutin a termomechanika T Prof. K. Kozel	Technická mechanika M1 Prof. V. Stejskal	Experimentální mechanika E Doc. S. Holý	Geomechanika G Doc. J. Feda	Počítacová mechanika Mp Doc. M. Okrouhlík
---	--	---	-----------------------------------	---

Skupiny

Mechanika únavového porušování materiálu M3 Ing. M. Růžička	Seismické inženýrství G2 Prof. O. Fischer
Mechanika složených materiálů a soustav M4 Ing. B. Turčič	Numerické metody v geomechanice G3 Ing. M. Doležalová
Letectví P4 Prof. J. Jerie	
Teorie stavebních inženýrských konstrukcí P6 Prof. L. Frýba	
Větronové inženýrství VI Prof. M. Pirner	

Pobočky

Brno Prof. J. Slavík
Plzeň Prof. J. Rosenberg
Liberec Prof. B. Stríž

Z myšlenek Sira Karla Reimunda Poperra (1902 - 1994)

Je vždy nežádoucí snažit se o větší přesnost samoučelně - obzvlášť o jazykovou přesnost -, protože to obvykle vede ke ztrátě jasnosti.

(Unended quest. An intellectual autobiography.

5. vyd. Fontana/Collins, Glasgow 1980.

Český překlad: Věčné hledání. Prostor, Praha 1995)

Každý intelektuál má zvláštní odpovědnost. Má privilegium a přiležitost studovat. Zato je povinen sdělovat svým blížním (nebo "společnosti") výsledky svého studia v nejjednodušší, nejasnější a nejskromnější formě. Nejhorší je - je to hřich proti Duchu Svatému -, když se intelektuálové pokouší předvádět svým bližším jako velcí věšti a působit na ně svými všeckými filosofiemi. Kdo to jednoduše a jasně neumí říct, ten má mlčet a dál pracovat, dokud se to jasné říct nenaučí.

Samozřejmě musím s pesimisty souhlasit, když poukazují na to, jak jsou filmem a televizí naše děti vychovávány k hrubosti a k násilí. A bohužel platí něco podobného i o moderní literatuře. Ale, to říkám jako optimista, existují přesto dobrí a obětaví lidé. A stále existují, navzdory často přesvědčivé propagandě pesimistů, mnozí lidé schopní se radovat.

(Auf der Suche nach der besseren Welt.

7. vyd. R. Piper, München-Zürich 1984)

Hra zvaná věda nemá zásadně žádný konec; kdo se jednoho dne rozhodne, že nebude vědecká tvrzení dál ověřovat, ale že je bude považovat za provždy ověřená, ten vypadává ze hry.

(Logik der Forschung, 9. vyd.

J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen 1989)

Je jisté, že otevřená společnost může existovat jedině tehdy, jste-li ochotni za ni bojovat. Jinak k ní nelze dojít, protože vždy budou lidé - jako například komunisté -, kteří budou jejimi nepřáteli. A čím je tato společnost stabilizovanější, tím méně lidí si je vědomo skutečnosti, že je v nebezpečí, ve stálém nebezpečí. Není možné, aby se společnost jednou provždy obrnila proti touze po moci. Otevřená společnost musí být na nepřítele připravena. Proto se moje kniha jmenuje Otevřená společnost a její nepřátelé.

(Z rozhovoru režiséry filmu ČT "Vědění o nevědění Sira Karla Poperra" Marie Šandové se Sirem Karlem 23. 5. 1994)

Jsem přesvědčen, že si lidstvo zase tak špatně nevedlo. I přes zradu některých jeho intelektuálních vůdců, i přes ohlupující účinky platónských metod ve výchově a přes ničivé důsledky propagandy jsme zaznamenali několik překvapujících úspěchů. Mnoha slabým bylo pomoženo a otroctví je prakticky zrušeno již téměř sto let. Někteří namítnou, že bude brzy zavedeno znovu. Já jsem větší optimista; koneckonců to bude

záležet na nás. Avšak i kdyby toto vše mělo být opět ztraceno, a dokonce i kdybychom se museli vrátit k téměř dokonalému člověku - zvířeti, nezměnilo by to nic na tom, že kdysi (třebaže nakrátko) otoctví přece jen zmizelo ze zemského povrchu. Domnívám se, že tento úspěch a vzpomínka na něj by mohla některým z nás vynahradit veškerou naší nedokonalost, ať už mechanickou, nebo jinou; možná nám to vynahradí i osudnou chybu, již se dopustili naši praočové, když promeškali jedinečnou příležitost k zastavení veškeré změny - když promeškali příležitost vrátit se do klece uzavřené společnosti, do dokonalé zoologické zahrady téměř dokonalých opic.

(Otevřená společnost a její nepřátele.
Oikuméné, Praha 1994)

Avšak do struktury československé otevřené společnosti byla od samého začátku zabudována zbytečná slabina. Narázím zde na takzvaný princip národního sebeurčení, na princip, kteremu se na Západě tehdy přikládala téměř absolutní morální autorita (dokonce je tomu tak dodnes), ačkoli stačí jen trochu popřemýšlet, abychom pochopili, že takovou zásadu nelze v Evropě vůbec uplatnit; vždyť i ostrovový jako je Velká Británie, Irsko nebo Kypr jsou obydleny několika takzvanými národnostmi, které mají každá své politické vůdce požadující národní sebeurčení. A Masarykova otevřená společnost nebyla s to dát na tyto požadavky hluboce zváženou, morální a politickou odpověď. Není to tak dávno, co se vaše země octla pod podobným tlakem, a protože neměla dobře promyšlenou teoretickou a morální obranu, muselo dojít k jejímu rozdelení. Nikdo neví, jaké budou důsledky.

Homogenní populace hovořící jedním jazykem má nepochybně obrovskou výhodu pro průmyslovou spolupráci; ale kde v Evropě něco takového najdete? Evropa jednoduše taková není, s výjimkou několika málo zemí, kde bylo homogenitou dosaženo politickými a výchovně - vzdělávacími prostředky, s jejichž pomocí byly potlačeny menšiny nebo dialekty. To platí zejména o Německu a Francii. Ale i tyto dvě země mají dnes významné menšiny - a tak je tomu ostatně ve všech evropských státech. Výjimku tvoří Island (a snad také Malta).

Domnívám se, že každý, kdo miluje mír a civilizovaný život, by se měl snažit lidem vysvětlit, jak neproveditelný a nehumánní je onen slavný - nebo mám raději říci nechvalně proslulý - princip národního sebeurčení, který nyní zdegeneroval do oné vrcholné hrůzy etnického terorismu.

(Z přednášky v pražském Karolinu 25. května 1994)

Jsem dalek toho, abych věřil na pokrok nebo zákon pokroku. V dějinách lidstva jsou vzestupy a pády, vrcholné bohatství může být provázeno vrcholnou zvrácenosťí a rozkvět v umění může být spojen s úpadkem obětavosti. Už před čtyřiceti lety jsem psal proti vlivu módy a moderny v umění a ve vědě. Ještě včera nás vyzývali, abychom věřili v ideály modernismu a pokroku a dnes nám chtějí naočkovat kulturní pesimismus. Na adresu pesimistů bych chtěl říci, že jsem byl za svého dlouhého života svědkem nejen kroků vzad, ale též zřetelných a dalekosáhle citelných kroků vpřed.

Není dobré, když vedoucí a obdivovaní myslitelé pořád lidem vyprávějí, že vlastně žijí v pekle. To totiž dělá lidi nespokojenými, ale nejen to, i nešťastnými. Bere se jim

radost ze života. Jak zakončil osobně hluboce nešťastný Beethoven své životní dílo? Schillerovým hymnem o radosti! Beethoven přitom žil v době zklamanych nadějí na svobodu. Francouzská revoluce zahynula v teroru a v císařské Napoleonově říši. Metternichova restaurace potlačila ideu demokracie a zostřila třídní protiklady. Bída mnoha lidí byla veliká. Beethovenova Óda na radost byla protestem proti třídnímu rozdílu, které lidstvo dělily. "Přísně dělily", říká Schiller, ale Beethoven mění tato slova při jednom zvolání sboru a píše "drze dělily" (frech geteilt místo streng geteilt). Avšak nezná žádnou třídní nenávist - jen všelidskou lásku a bratrství. A skoro všechna Beethovenova díla končí jásavě, jako symfonie nebo Fidelio.

Mnoho našich současných produktivních umělců se stalo obětí kulturně pesimistické propagandy. Věří, že je jejich úlohou, to co považují za ohavnou dobu, také ohavně znázorňovat. Je pravdou, že si tak počínají i velcí umělci minulosti. Myslím na Goya nebo Käthe Kollowitzovou. Kritika společnosti je nutná a má námi otřást. Ale hlubokým smyslem takového umění nemá být nášek, nýbrž výzva k překonání utrpení. To nacházíme ve Figarovi, což je překypující kritika své doby, plná žertů, satiry, ironie; ale také plná radosti a vyvěrající lidské síly.

Ve vědě odpovídá velkému umělci velký teoretik. Ten se řídí, podobně jako umělec, svou fantazií, intuicí, citem pro formu. O atomové teorii, kterou vytvořil Niels Bohr roku 1913 - byla to průkopnická teorie, ale byla brzy poté opravena - prohlásil Einstein, že je to dílo "nejvyšší muzikálnosti". Avšak na rozdíl od velkého uměleckého díla může být velká teorie vždy ještě opravena. To výzkumník ví; a ví také, že ho jeho fantazie, intuice a dokonce i cit pro formu častěji dovedou k omylu než k cíli: tím je lepší přiblížení pravdě. Proto je ve vědě nutné trvalé kritické zkoumání, a to nejen původcem, ale také jinými výzkumníky. Ve vědě neexistuje velké dílo, které by spočívalo pouze na inspiraci a citu pro formu.

V jistém ohledu jsem vskutku jedinečný - jsem totiž optimistou: optimistou ve světě, v němž se pro inteligenci stalo módou být pesimistou. Věřím, že to s naší dobou není tak zlé, jak se obecně říká; že doba je lepší a krásnější než její pověst.

(Auf der Suche nach der besseren Welt.
7. vyd. R. Piper, München - Zürich 1984)

Pro čtenáře Bulletinu ČSM vybral C. Höschl

Programme 1996

Courses

Discrete Structural Optimization Coordinator: W. Guckowski (Poland)	June 17-22
Topology Optimization in Structural Mechanics Coordinator: G. Rozvany (Germany)	June 24-28
Modelling and Simulation of Human and Walking Robots Locomotion Coordinators: A. Morecki (Poland), K. Waldron (USA)	July 8-12
Large Plastic Deformations of Metals Coordinator: C. Teodosiu (France)	July 15-19
Continuum Micromechanics Coordinator: P. Suquet (France)	Sept. 2-6
School on Approximate Solution of Hard Combinatorial Problems Coordinators: G. Ausiello, M. Protasi, P. Serafini (Italy)	Sept. 10-19
Geographical Information Systems Coordinator: P. Widmayer (Switzerland)	Sept. 16-20
Scaling Laws and Fractality in Continuum Mechanics Coordinators: A. Carpinteri, F. Mainardi (Italy)	September 23-27
Coupled Instabilities in Metal Structures Coordinator: J. Rondal (Belgium)	Sept. 30 - Oct. 4
IUTAM Summer School	
Electrohydrodynamics Coordinator: A. Castellanos (Spain)	July 22-26

Other Events

RO.MAN.SY '96 Chairmen: G. Bianchi (Italy), A. Morecki (Poland)	July 1-4
Meetings Hosted by CISM	
5th International Conference on Structures Under Shock and Impact Chairmen: N. Jones (Liverpool Univ.) A. Watson (Sheffield Univ.)	July 3 - 5
4th International Conference on Advanced Computational Methods in Heat Transfer Chairmen: L. Wrobel (WIT) A. Nowak (Silesian Techn Univ. Poland)	July 8-10
AMST '96 Coordinator: Kulianic	Sept. 2-3
ISSEK96 Workshop on "Learning Networks and Statistics" Organizers: H.J. Lenz (Berlin), R. Kruse (Brunswick), G. Della Riccia (Udine)	Sept. 12-14

Additional and more detailed information will be available by December 1995
 I-33100 Udine (Italy), Palazzo del Torso, Piazza Garibaldi, 18
 Tel.: +39 0432 - Secretariat 294989 or 508251 - Administration 294795 - Printing Office 45533 - Fax 501523
 Partita I.V.A. 00401650304

VÝPOČTY KONSTRUKCIÍ METODOU KONEČNÝCH PRVKŮ '96

Jednodenní seminář, Praha 14. 11. 1996

Cílem semináře je poskytnout odborníkům, kteří se zabývají použitím MKP v technice, přiležitost k výměně informací. Přeneseno bude 12 dvacetiminutových referátů. Vítány budou zejména příspěvky obsahující: Ukázky průmyslových aplikací MKP; Diskusi zajímavých výsledků; Implementaci numerických metod souvisejících s MKP na počítačích; Grafické zpracování dat. Vydány budou jednostránkové abstrakty přednášek.

Pořádá: Ústav termomechaniky AV ČR

VAMET s.r.o.

Společnost pro mechaniku

GAČR 101/96/0910

Poplatek: 500 Kč. Platí se při prezentaci. V ceně jsou zahrnutы abstrakty přednášek se seznamem všech účastníků, oběd a káva.
Přednášející jsou od poplatku osvobozeni.

Místo a čas konání:

Ústav termomechaniky AV ČR, Dolejškova 5, Praha 8. Spojení od metra C (Nádraží Holešovice) tramvají 17 nebo od metra B (Palmostava) tramvajemi 12, 24 do stanice Ládví. První přednáška začíná v 9.30, prezentace 8.30 - 9.30 dne 14. 11. 1996.

Přihlášky:

Zájemce prosíme, aby přihláška došla nejpozději do 7. 11. 1996 na adresu: sekretariát, ÚT AV ČR, Dolejškova 5, Praha 8, 182 00. V přihlášce uveďte jméno, adresu a pokud možno telefon, fax, popř. e-mail. Účastníky, kteří chtějí prezentovat příspěvek, žádáme, aby zaslali jednostránkový abstrakt do 30. 9. 1996. Vybráno bude 12 referátů. K dispozici je zpětný projektor a PC s projekcí.

Kontaktní adresy:

Miloslav Okrouhlík, ÚT AV ČR, Dolejškova 5, Praha 8, 182 00, tel. (02) 66053158, fax 8584695,
e-mail ok@bivoj.it.cas.cz.

Jiří Plešek, VAMET s.r.o., Plzeňská 221, Praha 5, 150 00, tel. (02) 558813/lnka 220, fax 524330,
e-mail plesek@bivoj.it.cas.cz.

IUTAM - Symposium 96

**96-2 IUTAM-Symposium on Innovative Computational Methods for
Fracture and Damage**

Place:	Dublin, Ireland
Date:	30 June-5 July 1996
Chairman:	Dr. P.E. O'Donoghue Dept. of Civil Engineering University College Dublin Earlsfort Terrace Dublin 2, Ireland Telefax +353 1475 4568

(IUTAM Representative in the Scientific Committee – Professor F. Ziegler)

96-3 IUTAM-Symposium on Variable Density Low Speed Turbulent Flows

Place: Marseille, France
Date: 7-10 July, 1996

Chairmen: Professor L. Fulachier
Institut de Mécanique Statistique de la Turbulence
12, Ave. Général Leclerc,
F-13003 Marseille, France
Telefax: +33 91 08 16 37
Phone: +33 91 50 54 39

Professor J.L. Lumley
Sibley School of Mech. and Aeros. Engin.
Upson and Grumman Halls
Cornell University
Ithaca, NY 14853, USA
Telefax: +1 607 255 12 22
Phone: +1 607 255 40 50

(IUTAM Representative in the Scientific Committee – Professor K. Moffatt)

96-4 IUTAM-Symposium on Mechanics of Granular and Porous Materials

Place: Cambridge, UK
Date: 15-17 July 1996

Chairman: Dr. N.A. Fleck
University of Cambridge
Engineering Department
Trumpington Street
Cambridge CB2 1PZ, UK
Telefax: +44 1223 332 662
Phone: +44 1223 332 650

(IUTAM Representative in the Scientific Committee – Professor P. Germain)

IUTAM Summer School

on Electrohydrodynamics

The summer school is arranged by the International Center of Mechanical Sciences (CISM) with the support of IUTAM.

Dates: 22-26 July 1996

Place: CISM, Udine, Italy

Contents: Basic concepts of electrohydrodynamics, EHD of Ohmic Fluids, Space Charge Driven EHD, Dielectrophoresis, EHD Two-phase Flow and Applications of EHD.

Coordinator: Professor A. Castellanos, Departamento de Electronica y Electromagnetismo, Facultad de Fisica, Avda. Reina Mercedes s/n, E-41012 Seville, Spain

Course notes will be prepared by the lecturers and distributed to each participant

Registration:

The registration fee amounts to 1,000,000 Lire and to 700,000 Lire for participants from Universities and academic institutions. Applicants should send their registration before June 15, 1996, indicating complete address and qualifications.

A limited number of participants can be exempted from the registration fee. In some cases some financial help can be offered for board and lodging. Applicants should send their request to the Secretariat before May 18, 1996, enclosing a curriculum and a letter of recommendation confirming that their Institution has no funds for financing their participation.

Inquiries: CISM Secretariat
IUTAM Summer School 1996
International Centre for Mechanical Sciences
Palazzo del Torsio
Piazza Garibaldi, 18
I-33100 Udine, Italy

fax: +39 432 501523
phone: +39 432 294989

INFORMACE

13TH DANUBIA - ADRIA SYMPOSIUM On Experimental Methods in Solid Mechanics

September 26 - 28, 1996
Rajecké Teplice - Slovakia

Organized by:
Contact Address: Slovak Society of Mechanics (SSM)
Prof. Dr. Ing. Jozef Brilla, DrSc. D.Sc.
Council of Scientific Societe
Štefánikova 49
811 04 Bratislava
Slovakia

18. SVĚTOVÝ KONGRES Společnosti pro vědu a umění

SYMBIÓZA V POZNÁNÍ, VĚDA, TECHNIKA A UMĚNÍ Brno 26. - 29. 8. 1996

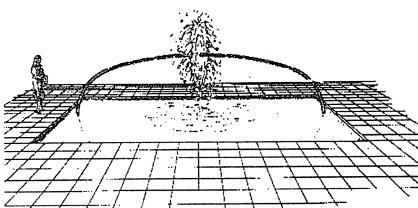
Adresa: Rektorát Masarykovy univerzity - zahraniční odd.
RNDr. Jana Pilátová
Žerotínskovo nám. 9
601 77 Brno

Informace: tel. 05/42128338, fax 05/42128238

3rd EUROMECH
Solid Mechanics Conference
Royal Institute of Technology (KTH)
Stockholm, Sweden
August 18 - 22, 1997

All correspondence related to scientific matters, as well as requests for further information,
should be sent to:

Dr. Per-Lennart Larsson
Secretary General, LOC
Department of Solid Mechanics, KTH
S - 100 44 STOCKHOLM, Sweden
Phone: + 46 8 790 7540
Fax: + 46 8 411 2418
E-mail: 3esmc@hallf.kth.se

Interfacial Instabilities

11-13 September 1996, École
Polytechnique
Palaiseau/Paris, FRANCE

EUROMECH Colloquium 355

Chairman: J.-M. Chomaz, co-Chairman: E. J. Hopfinger

preceded on September 10 by

G.D.R. M.F.N. Workshop "Numerical Technique"

Chairman: J. Magnaudet

First Announcement and Call for Abstracts *Dead line for submission of a one page abstract May 1, 1996*

The EUROMECH Colloquium 355 will address problems where the linear and non-linear dynamics of the flow is affected or determined by surface tension. Special emphasis will be given to experiments as well as numerical techniques and theoretical models able to describe the break up of liquid layers and the formation of drops.

The EUROMECH Colloquium 355 will deal with the following topics:

- Shear layer instability of non-miscible fluids,
- Liquid film instability,
- Liquid jet and drops instability and break up,
- bubble coalescence and bubble instability.

The G.D.R. M.F.N. Workshop will gather the "numerical" community and will be devoted to the presentation of numerical techniques.

Theoretical, numerical and experimental contributions are equally welcome. As usual for EUROMECH Colloquia attendance will be by invitation and will be limited to approximately 50 participants.

Please declare your intention to attend the Colloquium and to present a paper not later than **May 1**. The scientific committee will inform you of the acceptance of your contribution on **May 15**. Mailing Address: LadHyX, Laboratoire d'Hydrodynamique, École polytechnique, 91128 Palaiseau Cedex, France

E-mail: jmarc@ladhyx.polytechnique.fr
WWW: <http://buck.polytechnique.fr>
fax: (33-1) 69 33 30 30

**1996 ASME
Mechanics & Materials Conference
June 12 - 14, 1996**

Location

The second joint meeting of the ASME Applied Mechanics Division and the ASME Materials Division will be held at Johns Hopkins from June 12-14, 1996. The conference sessions will be conducted on the scenic 140-acre Homewood campus of the Johns Hopkins University. The tranquility of Homewood is just minutes away from downtown Baltimore and the attractions of the Inner Harbor, 20 minutes from the Baltimore-Washington International Airport, and less than an hour from Washington, D.C. Lodging will be available in suite-style accommodations in Wolman and McCoy Halls, as well as at hotels near the campus.

Objectives

The Conference is intended to provide a forum for the discussion of research in the broad fields of applied mechanics and materials, with an emphasis on looking ahead to new challenges rather than simply reviewing accomplishments to date. The meeting structure has been designed to develop a cross-fertilization of disciplines, and to provide a stimulating intellectual atmosphere.

Structure

Each day of the conference will emphasize a particular area, and will begin with a Plenary Lecture given by an outstanding individual in the field. The Plenary Lecture will be followed by a Forum in the same general area, consisting of four half-hour invited presentations; speakers in the Forum have been specially invited to follow the plenary lecturer. Following a short break, a special presentation will be provided by a distinguished individual from outside the traditional disciplines. In an effort to provide an atmosphere akin to that of the Gordon Conferences, there will be no parallel sessions in the mornings. Parallel sessions of organized Symposia will be held in the afternoons of each day.

Biomechanics and Biomaterials

The Plenary Lecture on Wednesday, June 12, 1996 will be on biomechanics/biomaterials, and will be given by **Prof. Y. C. Fung** of the University of California, San Diego. The one-hour Lecture is tentatively titled "The Shape of Biomechanics to Come", and will be followed by a Forum in the general areas of biomechanics and biomaterials. Forum speakers include Prof. S. C. Cowin of CUNY, Prof. Van Mow of Columbia University, and Prof. Richard Skalak of UCSD.

Applied Mechanics

The Plenary Lecture on Thursday, June 13, 1996 will be in Solid Mechanics, and will be given by **Prof. J. R. Rice** of Harvard University. The one-hour Lecture is tentatively titled "Problems in Crack and Fault Dynamics", and will be followed by a Forum in the general area for the mechanics and dynamics of failure. Forum speakers include Prof. J. Knowles of Caltech, Prof. R. J. Clifton from Brown University, Prof. S. Suresh from MIT, and Prof. J. Rudnicki from Northwestern University.

Materials

The Plenary Lecture on Friday, June 14, 1996 will be in Materials, and will be given by **Prof. W. D. Nix** of Stanford University. The one-hour Lecture is tentatively titled "Deformation Mechanisms in Bulk Solids and Thin Films", and will be followed by a Forum in the general area of deformation mechanisms. Forum speakers include Prof. L. B. Freud of Brown University, Prof. A. Argon of MIT, Prof. G. Pharr of Rice University, Dr. E. Arzt of Max Plank Institut-Stuttgart, and Dr. L. P. Kubin of CNRS.

Symposia

Symposia have been organized on the following topics:

- Instability in Solids and Structures & Materials
- Mechanical Testing of Small Specimens
- Symposium in Honor of J. L. Ericksen
- Thermomechanics of Solid Polymers
- Fracture Mechanics of Fiber-Reinforced Composites
- Modeling & Numerical Impl. of High-Rate Failure in Brittle Materials
- Rupture Dynamics
- Materials & Mechanics Issues in Structural Life Prediction
- Industrial Applications of Boundary Elements
- Workshop on Computing in Undergraduate Education
- Computational & Experimental Methods for Particulate Materials
- Biofluids
- Mechanics of Growth in Biological Systems
- Cardiac Mechanics
- Soft Tissue Mechanics
- Biomaterials
- Cartilage
- Orthopedics
- Spine/Locomotion/Joints
- Stationary & Evolving Microstructures in Heterogeneous Media
- Consolidation of Nanomaterials
- Active & Graded Composite Materials
- Evolution of Microstructure and Strain Localization
- Deformation Mechanisms in Bulk Solids
- Advances in NDE of Mechanical Properties of Materials
- Deformation Mechanisms in Thin Films

Publications

A book of abstracts will be published as part of the Conference, but there will be no formal Conference Proceedings. Thus no manuscripts are necessary. However, several Symposia have separately arranged for publication of collections of papers through archival journals.

World wide WEB ACCESS

All conference information is available on the World Wide Web at <http://www.jhu.edu/mechmat/>

Preregistration

Pre-registration ends February 28, 1996

Accommodations

It is expected that the majority of attendees will stay on-campus. Reservation and payment for on-campus accommodations must be received by March 31, 1996. Off campus accommodations have been blocked out at the DoubleTree Inn at the Colonnade, a short walk from Johns Hopkins. Other hotels are available near the Inner Harbor.

Transportation

Baltimore-Washington International (BWI) Airport is the nearest airport, and Baltimore's Penn. Station provides Amtrak services. Airport Shuttle service is available to Johns Hopkins at your expense.

Communications

All communications should be directed to:

Prof. K. T. Ramesh
1996 ASME Mechanics & Materials Conference
Department of Mechanical Engineering
The Johns Hopkins University
Baltimore, MD 21218
Tel.: (410)516-4832; Fax:(410)516-4316; E-mail: ramesh@polaris.me.jhu.edu

INFORMACE

Ku příležitosti stého výročí založení Japonské společnosti mechanických inženýrů v roce 1997 se v Japonsku pořádá celá řada akcí, např.

International Symposium on Highly-Advanced Computational

- High Performance Computing on Multiphase Flows

International Conference on Power

Engineering 97, Tokyo (ICOPE-97)

- Power Generations Systems
- Coal Utilization Technology
- Boiler
- Turbine
- Operation & Maintenance
- Environmental Protection
- New Materials
- Repowering

International Conference on Materials and Mechanics

- The Role of "Materials, Mechanical Behaviour and Fracture" in
Energy
Transportation
Electronic devices
Advanced materials

International Conference on Fluid Engineering

Topics toward the 21st Century

- Turbulent Flow
- Hypersonic Flow
- Molecular Dynamics
- Measurements (PIV etc.)
- Advanced CFD
- Renewable Natural Energy
- Fluid Machinery
- Multi-Phase Flow

International Conference on New Frontiers in Biomechanical Engineering

- Cellular and Tissue Engineering
- Cell, Tissue and Organ Mechanics
- Microbiomechanics and Micromachine
- Human Body Engineering
- Dental Biomechanics
- Adaptive Process and Remodeling

INFORMACE

Hlavní výbor České společnosti pro mechaniku na svém zasedání dne 27. 2. 1996 schválil návrh ing. J. Zemánkové, CSc. na zřízení odborné skupiny Lomová mechanika.

Skupina odborníků, ujímající se zakladatelské aktivity, je ochotna v počáteční fázi tvořit připravný výbor ve složení: ing. J. Zemánková, CSc., ing. O. Bielak, CSc., ing. M. Plešek, CSc., ing. Václav Mentl, CSc. (Škoda Plzeň).

První přednášku přednesla ing. J. Zemánková na téma: Dvouparametrická lomová mechanika.

Žádáme zájemce o činnost v této skupině, aby se přihlásili na adresu:

Ing. J. Zemánková, CSc.
Ústav teoretické a aplikované mechaniky
AV ČR
Prosecká 76, 190 00 Praha 9

- Advance in Biofluid Mechanics
- Advance in Bioheat and Mass Transfer
- Cryobiology Engineering
- Advances in New Medical Technology
- Biomedical Material Design
- Rehabilitation and Health Care Engineering
- Biomimetics
- Computational Bioengineering
- Plat Bioengineering
- Horizon of Biomechanical Technology

International Symposium on Innovative Design and Optimization

- Emergent Computation (GA, Neural Network, A-Life, Cellular Automation, DNA etc.)
- AI and Fuzzy Reasoning
- CG and Virtual Reality
- Multidisciplinary Optimization
- New Optimization Technology
- Concurrent Engineering
- New Design Concept

International Conference on Manufacturing Milestones toward 21st Century

- Advanced Computer-Integrated Manufacturing and System Components
- Information and Network Technology
- Environment Assessment in Eco-Factory
- Cultural Issues and Human Factors in Manufacturing
- Human-Intelligence-Based Manufacturing
- New Materials and Advanced Manufacturing Processes

International Conference on Micromechatronics of Information and Precision Equipments

- Tutorial: Micromechanics and Mechanisms for future Magnetic Disk Storage
- Conference Topics: Mechanism, Mechanics, tribology and Mechatronics of Magnetic Recording Storage, Flexible Media and Paper Handling Devices, Optical Disk Storage, Printer, Audio and Visual Devices, Precision and Optical Instruments and LSI Manufacturing Machines, Micromachining and Micromechanism, Measuring, Analytical and Experimental Methodologies.

International Symposium and Artificial Intelligence, Robotics, and Automation for Space

(i-SAIRAS)

- Robotics Program and Projects
- Teleoperations/Telepresence
- Rover and Robot Motion Planning
- Spacecraft Control and Servicing
- Testbed/Simulator
- Science Assistant Systems
- Robot Technology
- Planning and Scheduling
- Monitoring and Diagnostics

For further information, write to
 Attn. Mr. Masahiko Takahashi
 The Japan Society of Mechanical Engineers
 Shinanomachi-Rengakan Bldg.
 Shinanomachi 35, Shinjuku-ku
 Tokyo
 160 Japan
 FAX +81-3-5360-3508
 Phone +81-3-5360-3500

Podrobnosti o časopisu International **Journal of Non-Linear Mechanics** se dají najít na adrese: <http://www.elsevier.nl/locate/ijnonlinmec>

Nová publikace **CONTACT MECHANICS**
 Edited by

- M. Raous, Laboratoire de Mécanique et d'Acoustique - CNRS, Marseille, France, and
- M. Jean & J. J. Moreau, Laboratoire de Mécanique et Génie Civil, Montpellier, France,

Proceedings of the 2nd *Contact Mechanics* International Symposium,
 held September 19-23, 1994, in Carry-Le-Rouet, France

To order copies of Contact Mechanics complete this order form and return it with prepayment of £ 100.00 per copy to Plenum Publishing Company Ltd, 88-90 Middlesex Street, London E1 7EZ, UK.

Tel: +44 171 377 0686 Fax: +44 171 247 0555.

Noví členové přijati na hlavním výboru ČSM ze dne 27. února 1996

Prof. Ing. Břetislav Teply, CSc.
VUT Brno, FAST,
Veveří 95
662 37 Brno

Ing. Milan Zajíček
ČVUT - FSI, K - 218
Technická 4
166 07 Praha 6

Doc. Ing. Jaromír K. Klouda, CSc.
AB CONTMAIN international
Šumavská 33/41
612 54 Brno

Proč Pán Bůh nikdy nedosáhl vyšších vědecko-pedagogických pocit

1. Protože měl jen jednu publikaci
2. A navíc psanou v hebrejštině
3. A bez jakýchkoli literárních odkazů
4. A nebyla opublikována ani v národním recenzovaném časopise
5. A někteří vůbec pochybují, zda ji napsal On sám
6. Připustíme-li, že opravdu stvořil svět, co udělal (opublikoval) od té doby?
7. Těžko se s Ním dá spolupracovat
8. Jsou vůbec Jeho výsledky reprodukovatelné? Vždyť zatím se ještě nikomu nepodařilo Jeho výsledky zopakovat!
9. Nikdy nepožádal Komisi pro etiku o souhlas s pokusy na lidech!
10. Když Mu jeden experiment nevyšel, pokusil se to zastřít utopením pokusného materiálu
11. Když se jeho pokusné objekty nechovaly tak, jak předpokládal, prostě je vyloučil ze Svého vzorku!
12. Zřídka se obtěžoval předenáškami. Spíše jen doporučoval žákům, aby si přečetli Jeho Dílo
13. Dokonce prý přiměl Svého syna, aby vyučoval za něj
14. Své dva první žáky dokonce vyhnal, protože se něčemu naučili!
15. Ačkoliv si stanovil jen 10 požadavků, většina žáků u zkoušek neobstála
16. Konsultace poskytoval jen zřídka, a to obvykle jen na nepřístupných vrcholcích hor

(zpracováno podle amerických pramenů)

KRONIKA

Profesor Jaroslav Němec pětasedmidesátinářem

Příspěvky v kronice Bulletinu u příležitosti kulatých výročí osobnosti naší vědy a techniky jsou psány většinou v minulém čase, a proto navozují pocit přínejmenším nostalgie. S tím nelze našeho jubilanta - profesora Jaroslava Němce - v žádném případě spojovat. Je činorodý a tvořivý jako vždy a v pracovní náplni omezil snad jen svou činnost pedagogickou, v níž se angažuje nyní jen příležitostně. Chápejme proto nesystematický výčet jeho činnosti jako námi viděný hrubý popis jeho života k danému datu.

Chtěl být malířem, umělcem. Okupace našeho státu a 2. světová válka způsobily, že začal svou odbornou kariéru v ČKD Praha, kde pod inspirativním vedením profesora Budínského rozvíjel svůj talent ve výzkumu, později pak při konstruování lokomotiv, kompresorů, velkých hnacích motorů a jednotek pro energetické účely. Poprvé se setkává s fenoménem únavy, která se stává jeho celoživotním součástí. Místo k umění směřuje k vědě.

Brzy po dokončení studia strojního inženýrství po válce se ujímá činnosti, která se mu stala rovněž celoživotním posláním. Vykonal ji rád a dobře. Jde o výchovu nových generací inženýrů a badatelů. Ve spojení s vědeckovýzkumnou aktivitou ho přivedla na funkce vedoucího katedry, proděkana, děkana i prorektora na fakultách strojní VŠ dopravní a technické a jaderné fyziky (později jaderné a fyzikálně inženýrské) ČVUT. Zejména z aktivit na druhé jmenované fakultě za ním zůstává řada absolventů, kteří dnes úspěšně působí na předních místech nejen vědy a výzkumu, ale i v manažerských pozicích či ve veřejném životě.

Je třeba zdůraznit, že u nás prof. Němec díky své odvaze a vnitřní potřebě hledání nového, progresivního, založil určitou "českou školu" mezních stavů, porušování materiálů a spolehlivosti. Nebál se obklípat špičkovými spolupracovníky, byť byli i politicky problematíci, aby mu pomohli vybudovat a pedagogicky uplatnit nové vědní a interdisciplinární směry, od teorie lalu defektů a struktur na chování konstrukcí, teorie dislokací, přes nauku o rozvoji dynamických vln napětí v tělesech, lomovou mechaniku, stochastickou lomovou mechaniku, materiálové inženýrství, biomechaniku až po matematické inženýrství. Svou první lásku, malování, však neopustil. I když je pěstoval jako konička, stačil uspořádat na 20 výstav.

Nelze opomenout jeho lví podíl na budování naší jaderné energetiky, zejména v té fázi, kdy se vyvíjela naši vlastní cestou. Jeho zásluhou se v bolevecké Škodovce prováděl rozsáhlý výzkum zákonitostí chování trhlin ve velkých tělesech,

zatěžovaných v unikátním zařízení svého druhu na světě. Tyto výsledky umožnily výrobu velkých ocelových tlakových nádob pro jaderné reaktory atomových elektráren řady zemí. Sumárně, kdekoliv a kdykoliv šlo o problémy bezpečnosti a spolehlivosti závažných konstrukčních celků nejrůznějšího typu, stál v čele týmu expertů. Prostě profesor Němec je dodnes "průšvihový akademik". V ČSAV se hrál sice důležitou roli, zdali tam byl šťastný a stejně plodný by mohl komentovat jen on sám.

Jistě nám jubilant odpustí, že nebudeme jmenovat všechna jeho vyznamenání, funkce a aktivity. Za všechny uvedeme například jeho čestné členství v exkluzivní mezinárodní vědecké společnosti ICF (International Conference on Fracture). Už provždy za ním zůstává množství publikací a velké dílo.

Pro nás, jeho žáky, stále je tím svérázným učitelem, který nás "načerno" donekonečna vyhazoval od zkoušek, abychom se něčemu naučili, dával nám za trest malovat třeba Karlův most, jelikož ho naše technické kreslení přivádělo k zoufalství. Inspiroval nás fantazii i touhu po poznání barvitém popisem "života" trhlin a přeměn materiálů, který však nešel naučit, protože vyvěral z jeho zkušeností a intuice a pro nás ještě neměl rád a logiku. Byl jen stejně dynamický jako jeho obrasy.

Jako náš "šéf" byl neméně náročný, i když dokázal velkoryse přehlížet naše počáteční pády při slézání "tvrzí vědy", později pak razantní obhajování našich názorů, i když neprokazovalo dost smyslu pro autoritu (to se snad i dobře bavil).

Přejeme mu do dalších let a činnosti mnoho síly, zdraví, osobní i rodinné pohody.

J. Zemáneková, ÚTAM AV ČR
A. Machová, ÚT AV ČR

Předaosmdesátiny prof. dr. ing. Miroslav Šejvl, DrSc.

Prof. dr. ing. Miroslav Šejvl, DrSc., vynikající vysokoškolský pedagog a uznávaný odborník v oblasti technické mechaniky a teorie ozubených kol, se 16. března 1996 dožívá osmdesátí pěti let. Patří tak patrně k nejstarším žijícím "mechanikům" v naší republice.

Narodil se v Jablonném nad Orlicí. Maturoval na reálce v Šumperku. S výborným prospěchem vystudoval strojní fakultu ČVUT v Praze. Patrně již ve svém prvním zaměstnání v konstrukční kanceláři automobilky Auto - Praga v Praze, vedené pozdějším profesorem ČVUT Janem Petránkem, se vytvářel jeho celoživotní hluboký vztah k motorismu.

Po poválečném otevření vysokých škol ing. Miroslav Šejvl přechází na katedru technické mechaniky ČVUT, vedenou prof. Šrejtem. Od té doby se zapisuje výrazně do našeho technického vysokého školství. Po pětiletém působení v Praze se v r. 1950 stává jedním z prvních pedagogů nově založené samostatné fakulty v Plzni. Vyhoval tak přání prof. Šrejtra a zejména dr. ing. F. Polanského, jejího prvního děkana. Od r. 1995, kdy byla zřízena katedra mechaniky a pružnosti na strojní fakultě Vysoké školy strojní elektrotechnické v Plzni, až do odchodu do důchodu byl vedoucím katedry nebo oddělení mechaniky. Za tu dobu se významně podílel na výchově několika tisíc inženýrů. Pro mnohé z nich zůstává trvale zapsán v paměti a srdcích jako velká osobnost strojní fakulty. Studenti to sami ocenili i tím, že v r. 1967 ho v anketě vybrali za nejlepšího pedagoga fakulty. Rektor Západočeské univerzity v Plzni udělil v r. 1994 prof. Šejvlovi Pamětní medaili ZČU.

V letošním roce si připomínáme třicáté výročí založení Československé (nyní České) společnosti pro mechaniku. Prof. Šejvl byl jedním ze zakládajících členů. Jeho zásluhy o rozvoj mechaniky byly oceněny medailem společnosti, udělenou mu u příležitosti jeho osmdesátin. Dlouhá léta byl členem kolegia pro mechaniku při ČSAV, členem komise pro obhajobu doktorských prací a předsedou dvou komisí pro obhajoby kandidátských prací v oboru mechaniky tuhých a poddajných těles a prostředí v Praze při ČSAV a v Plzni na VŠSE. Těžko se mi odhaduje, kolik vychoval jako školitel kandidátů věd (myslím, že deset). Vychoval řadu vysokoškolských pedagogů, z nichž někteří vytvořili základ současné Katedry mechaniky na Fakultě aplikovaných věd Západočeské univerzity v Plzni. Mezi žáky prof. Šejvla se s vděčností a hrdostí počítám i já.

Ve své vědecko - výzkumné práci se prof. Šejvl orientoval zejména na kinematiku a její aplikace v teorii a výpočtech ozubených převodů. Napsal knihu "Teorie a výpočty ozubených kol", vydanou v SNTL v Praze v r. 1957, která se stala v krátké době v odborných kružích bestsellerem. Formuloval výtvarné teorie pro prostorové ozubené převody, které přinesly nové poznatky o výrobních způsobech zejména kuželových a hypoidních převodů. Své bohaté zkušenosti předal studentům též jako autor kapitoly o ozubených převodech ve 2. dílu učebnice prof. Bolka "Části strojů", vydané v r. 1963 v Praze. Zásadním přínosem k obecné teorii ozubených převodů je jeho doktorská disertační práce "Syntéza prostorových převodů", kterou obhájil v r. 1969.

Nezapomenutelné chvíle jsem prožil společně s prof. Rosenbergem na dvou návštěvách na jaře v letech 1992 a 1993 u prof. Šejvla v Plzni, kde krátce pobýval. Vzpomínal na své studenty a kolegy, zajímavě povídal o historii a svou lásku k motorismu vyznal osobitným způsobem. Když mu lékař odmítal prodloužit povolení k řízení motorových vozidel, navrhl především stojku na hlavě. Pak povolení dostal.

Prof. Miroslavu Šejvlovi přejeme my všichni jeho žáci a kolegové pevné zdraví a pohodu v osobním životě.

Prof. Vladimír Zeman
vedoucí katedry mechaniky ZČU v Plzni

**Historky o panu prof. dr. ing. Miroslavu Šejvlovi, DrSc.,
sepsané ing. Božetěchem Šulou, CSc.
ku příležitosti páně profesorových pětaosmdesátin**

Úvodem musím říci několik slov o tom, jak jsem se do blízkosti pana profesora dostal. Někdy začátkem roku 1949 jsem se jako posluchač druhého ročníku Fakulty strojní a (ještě tehdy) elektrotechnické při ČVUT v Praze stal pomocnou vědeckou silou u Ústavu technické mechaniky téže fakulty. V té době byl přednostou ústavu pan profesor dr. ing. Josef Šrejter, nejstarším asistentem, služebně i věkem, byl p. ing. Miroslav Šejvl, druhým asistentem a "strážcem pokladu" byl p. ing. Miloslav Pošmourný, kterému z mnohé vděčím, a nejmladším asistentem, služebně i věkem, p. ing. Rudolf Brepta. Své další tituly doc. a DrSc. získal tak jako pan prof. Šejvl později. Pan doc. ing. R. Brepta, DrSc. byl strůjcem toho mého "pomvědování" a i později mi velmi účinně mnohokrát pomáhal. Bylo v tom snad jakési řízení osudu, neboť když jsem se s někým ze svých spolužáků spřátelil, téměř vždy se ukázalo, že jeho otec je zaměstnancem u dráhy, tedy ČSD. Podobně též otec pana doc. ing. Brepty, DrSc. byl zaměstnancem ČSD. Pohřbu však až na jednu čestnou výjimku nikdo z nich po skončení školy ke dráze nešel. Posléze se ukázalo, že i s panem docentem Breptou jsme byli téměř spolužáci. Nastoupil jsem jako primán do školy, kde pan docent před prázdninami maturoval.

Když jsem se v předchozím odstavci dostal až k té dráze, dovolím si prozradit na tomto místě, s čím se mi ne příliš dávno svěřil pan profesor Šejvl. Byla to lokomotiva řady ČSD 375.0, rakouského značení 310, řečená "Hrbatá" s uspořádáním náprav 1 C 2 označovaným jako "Adriatic", kterou vídával v České Třebové a která mu učarovala natolik, že se rozhodl studovat strojní inženýrství. Jeden exemplář této lokomotivy je v Národním technickém muzeu v Praze na Letné a druhý používají Rakouské spolkové dráhy v "živé" verzi při slavnostních příležitostech.

Neměl bych zapomenout na dalšího asistenta tohoto ústavu, a to na p. ing. Gauseho. Ten tam byl jen krátce a v následujících historkách nevystupuje.

Vzpomínky a historky z vlastní kapsy

Pan profesor Šejvl a jeho Mechanika jsou bytostně spjati s jejím praktickým využíváním a hluboké teoretické vědomosti tomu nikdy nevadily, spíše naopak. V době, kdy jsem měl to štěstí být mu na blízku, se to zračilo v jeho diskusích s pány deskriptiváři, které nabádal k tomu, aby ve své výuce více dbali na průpravu posluchačů strojního inženýrství směrem k pochopení tvorby funkčních ploch, které se používají v ozubených kol, zejména kuželových se zakřivenými zuby. Složitá ozubení, vozidla a nelze nevpomenout motocykly, to jsou velké Lásky pana profesora Šejvla. S nimi se setkáme téměř ve všech historkách, ve kterých byl pan profesor Šejvl hlavním aktérem.

V dnešní době elektronické výpočetní techniky se zdá až neuvěřitelné, že jsme panu profesoru, tehdy asistentu, ještě s dalšími dvěma posluchači pomáhali vyčíslovat komplikované vzorce, pomocí kterých se stanovovaly parametry potřebné pro výrobu kuželových ozubených kol pohonu rotoru helikoptéry. A to prosím na mechanických počítacích strojích typu "Brunswiga", tj. s ježkovým válcem. Jeden takový, tehdy používaný mám po svém otci ještě schovaný. Při cvičeních, která vedl, nikdy neopoměl poukázat na praktickou stránku věci. Tak jsme jednou počítali namáhání

ložisek zadního kola nákladního automobilu (Aero 150, původně vyvinutého u Škodů) s dvojmontáží. Snad nejkrásnějším cvičením s ním byl výpočet průměrné rychlosti jízdy jezdce na motocyklu plně využívajícího možnosti onoho motocyklu a předepsané tratě k dosažení nejkratší možné jízdní doby. Počítalo se s konkrétními údaji jak od motocyklu, tak i od tratě. Tratí byl tenkrát populární závod "Dvěma směry", který se jezdil po čtyřproudé ulici dodnes nesoucí jméno "Spojovací". Pokud se pamatuji, tak se to jezdilo mezi Hrdlořezy a Novovysočanskou. Protože konkrétní údaje o závodních motocyklech nebyly tenkrát dostupné, použil pak profesor údaje o svém motocyklu BMW R51, tj. kroužící moment motoru, převody na jednotlivých převodových stupních, samozřejmě též otáčky motoru, převod pohonu zadního kola (spojuvacím hřidelem) tehdy ještě neodpruženého, vlastní váhu, tedy motocyklu i svoji, vzorec jízdního odporu a určil dobu potřebnou pro přeřazení převodových stupňů. Z toho všeho se na tabuli počítal průběh rychlosti, ujetá dráha, dále se vypočítávala rychlosť v otoče a brzdná dráha, čas k ní atd. Bylo to velmi zajímavé a poučné. Za krátkou dobu se potom tento závod jel a nejlepší jezdec v kategorii "půllitrů" dosahoval téměř shodné průměrné rychlosti, jakou jsme tehdy (a hlavně pan profesor) vypočítali. Snad ještě k tomu dodat, že ten nejrychlejší závodník měl přeci jen výkonnéjší motocykl, ale na druhé straně zase nemohl jet tak ostře, jak to teoretický výpočet předpokládal.

Jednou, když už profesoroval na plzeňské technice, jsem si dovolil při příležitosti své cesty do Plzně navštívit ho v ústavu. V té době byly nové motocykly tzn. československé národní řady tedy první u nás sériově vyráběné stroje se zadní výkyvnou vidlicí, řečené "kývačky". Oproti motocyklům předchozí generace měly o tři palce menší kola a jezdec seděl relativně výše na tzv. dvojsedle, tedy stejně vysoko jako tandemista, což bylo v té době silně diskutovanými novinkami. Samozřejmě to pana profesora velmi zajímalo a při rozhovoru se hledala různá přirovnání. Došlo i na lokomotivy. V té době to byly nové stroje řady 475.1 Škodových závodů, u kterých byl kotel umístěn - dá se říci - nejvýše, jak to bylo možné. (Tak vysoko, že z komínu zůstala vlastně jen taková nízká příruba a mezi hnacími koly a spodem kotle byla zřetelná mezera; moje matí ji říkala ažúrována lokomotiva.)

To vše bylo v živém zájmu pana profesora, který v té době často jezdil na svém motocyklu mezi Prahou a Plzní. Při oné návštěvě si velice pochvaloval, že ten jeho motocykl, který byl z roku 1939 a měl zdvihový objem válců 500 ccm s ventily OHV, má takový výkon, že i v rychlosći 120 km/h lze značnou akceleraci řešit různé silniční situace. Ale to se už dostáváme k historkám o panu profesorovi Šejvovi a jeho motocyklech.

Když byl pan profesor ještě asistentem u pana profesora Šrejtra, jezdil pravidelně do Plzně přednášet technickou mechaniku na nově vzniklé vysoké škole. Samozřejmě, jak to jen roční doba dovolovala, jezdil tam na svém motocyklu. Protože byl náruživý jezdec, nevabilo ho jen tak jet do Plzně a nebo zpátky. Vyjel vždy za město a čekal, až pojede nějaké vozidlo, s kterým by se mohl předhánět. Stěžoval si vždycky, že řidiči aut amerických značek se nenechávají vyprovokovat k předhánění se a jedou si těch svých 110 km/h. Na druhé straně si liboval, že řidiči Tater 87, tedy "osmiček", nebo Tatraplánů (T 600) jsou k "závodění" vždy ochotní. Prý po rovinách byli o poznání rychlejší, ale ve stoupání je snadno pan profesor předjízděl.

Jednou v neděli asi o půl deváté večer jsem viděl pana profesora, jak na svém motocyklu přejížděl Náměstí Republiky a směřoval do Revoluční třídy. Bylo mi to divné, protože pan profesor bydlel na Žižkově v Přiběnické ulici. Druhý den v ústavu jsem se ho ptal, kam vlastně jel. Odpověď bylo, že byl ve Strakonicích a že když se vrátil do Prahy, tak pocíťoval, že se ještě dost nenajezdíl, a zajel si proto ještě do Ústí nad Labem. Jak výše uvedeno, byl pan profesor "nenasytný" jezdec a při tom rád porovnával schopnosti své i svého motocyklu se srovnatelným okolím. Jinak řečeno hledal někoho, s kým by mohl svůj požitek z jízdy umocňovat. Tak našel jednoho pána, který vlastnil půllitrový motocykl Rudge (myslím typ Ulster), ale to nenaplnovalo představy pana profesora. Nakonec se spřátelil s jedním pánum, který na trhu na Letenském náměstí prodával ovoce a zeleninu. Jeho hlavním znakem bylo, že vlastnil také půllitr BMW R51 a byl ochoten s panem profesorem podnikat "spanilé jízdy". Při jedné takové, vyprávěl pan profesor, jeli do Ústí nad Labem a pan profesor jel patrně jako druhý. Před jistou zatačkou "zmírnil" na 90 km/h, ale louže vody v té zatačce (pravotočivé) způsobila, že tečná reakce vozovky neodpovídala odstředivé síle příslušné oné rychlosti (tedy kvadrátu) a poloměru zatačky. S rychlosťí se moc dělat nedalo, takže poloměr dráhy páne profesorovy byl značně větší, než bylo zapotřebí. Nastojit, v protisměru po vnější straně zatačky jela nějaká paní na kole zrovna tam, kde by to trajektorii pana profesora vyhovovalo. Aby předešel kolizi vzal to poněkud příměji okolo telegrafní tyče, přeletěl příkop a prudká decelerace jeho motocyklu na oranici jej vynesla přes řidítka dále vpřed. Po nějakém tom kotoulu rychle vstal, zvedl svůj motocykl, vylej s ním na silnici a rychle stíhal mezitím mu ujedšího přítele. Kdo křískl onu paní z úleku, se neví.

O chřipce a motocyklu

O jeho motocyklové vášni svědčí i tato zkazka. Pan profesor, tehdy ještě asistent, ležel doma s chřipkou, ale přesto pro pana profesora Šrejtra dělal korekturu jisté kapitoly skript. V té záležitosti jsem byl vyslán k panu profesorovi Šejvlovi domů na Žižkov, abych mu doručil další kapitolu a tu hotovou od něj přinesl. Během té návštěvy přišla řeč i na vitamíny a pan profesor říkal, že k té chřipce by se patřily citrony, které ovšem v té době na našem trhu byly vzácností. Požádal mne tedy, abych zajel na Letnou k tomu jeho motocyklovému příteli a nějaké ty citrony od něj přinesl, že by mohl mít. Když už jsem byl oblečen a bral za kliku, pan profesor mně poručil, abych na tu Letnou nejezdil, že by to bylo asi marné, že mě ten dotyčný nezná a že bych ho těžko hledal a že, a že, atd... Stalo se tedy to, že pan profesor vstal z postele, oblékl se, vzal svůj motocykl a pro ty citrony na tu Letnou si zajel.

Dvojí svezení

Pan profesor rád brával své známé při svých projížďkách na tandem, leč většina z nich s ním jela jen jednou. Já sám jsem s ním jel dvakrát, ale to nebylo v důsledku mé odvahy, nýbrž proto, že pan profesor měl posléze motocykly dva. Bylo mu totiž lito jezdit po Praze s oním BMW R51 a pro ten účel si koupil ČZ 125. Jednou jsem zase panu profesorovi něco nesl domů a pan profesor dostal chuť se projet, avšak jeho BMW byl rozebrán na prvočinitele a rozestaven po obývacím pokoji, kam byl před tím ještě v celku nadlidským úsilím pana profesora dopraven. Pan profesor totiž bydlel, jestli se dobře pamatuji, ve třetím patře (bez výtahu). To vše z toho důvodu, že BMW byl podroben generální opravě. Sháněl pisty Niral, chromování, poměřování povrchu válců apod. Rám stál opuštěn na klavíru a bylo potřeba s něj odšroubovat tandemové sedlo a dát je na onu Čizu, že prý, abych jel s ním. Při tom jsme stále odbíhali k oknu, z něhož byl pěkný výhled na Vítkovské zhlaví Hlavního

nádraží Františka Josefa I. Wilsona. Tam se totiž pohybovaly v té době ještě parní lokomotivy, jejichž mechanismy rozvodu, táhel regulátorů a ostatních pohyblivých částí pana profesora přímo fascinovaly. Tož jsme se jeli trochu projet. Pan profesor to vzal směrem na Mělník do Obříství a přes Veltrusy zpět do Prahy. To víte, ta stopětadvacítka ve dvou moc nejela, nicméně však to byl hezký výlet. Když potom byl BMW zase pohromadě, vzal mne pan profesor na projížďku po Praze, nikoliv na Čize, nýbrž na čem jiném než na BMW R51. Vím, že jsme jeli Karmelitskou ulicí a pan profesor přejížděl tramvajové kolejí pod velmi ostrým úhlem, z čehož jsem měl jako cyklista posvátnou hrůzu, ale pan profesor to zvládal brilantně. Pak jsme jeli Nerudovou ulicí vzhůru asi jen tak 80 km/h, bravurně jsme zatočili na hradní rampu, no a potom přes Pohořelec na Bílou horu vesměs stovkou. Zpět jsme se vraceli kolem Motolské vozovny rychlostí kolem 130 km/h. Při přejezdu kolejí vedoucích do vozovny jsem se vznášel několik okamžíků v beztížném stavu asi tak 50 cm nad tandemovým sedlem. Víc si již dnes nepamatuju.

Jednou vyprávěl pan profesor, že se vracel odněkud od Strakonic a v té době se ještě jezdilo do centra Nádražní ulicí (na Smíchově). Někde u Anděla ho kontrolovali příslušníci SNB a přišli na to, že mu nesvítí nějaká žárovka. Pan profesor se úspěšně bránil tvrzením, že projekt Nádražní třídy (tedy se opravují, abych Smíchováky neurazil) se rovná menší nezaviněné havárii. Ostatně to je pravda dodnes. Něco se mi plete, že pan profesor mívá prý často úterky zaneprázdněné soudním projednáváním své neviny na domnělých dopravních přestupcích, ze kterých ho příslušníci SNB podezírali.

O tom, jak byli slovutní páni asistenți ČVUT nařčeni z vykrazení bytu na Žižkově

Dne 2. září 1950, což byla sobota, se již dříve vzpomenutý pan doc. ing. Rudolf Brepta, DrSc., tehdá ještě asistent u pana profesora Šejvra, ženil u Sv. Gotharda v Bubenči. Samozřejmě, ostatní se chtěli na to podívat. Protože to bylo nějak před poledнем, tak jsme se ještě ráno sešli v ústavu, který tenkrát sídlil v Trojanově ulici č. 13 na Novém Městě Pražském. Na rozdíl od jiných dnů, kdy pan profesor Šejvl jezdil do ústavu na motocyklu a v důsledku toho v pumpkách a kožené bundě s motocyklovou kulkou, přišel v hezkých šatech a v klobouku. My ostatní také v lepším oblečení. Protože jsem věděl, kde to v tom Bubenči je, že je to veřejnou hromadnou dopravou těžko dostupné, vzal jsem si s sebou kolo. Když jsem se vydával na cestu, teprve se pak profesor Šejvl s panem ing. Pošmourným začali zajímat, kde to vlastně je. Již pravou nohou vici sváteční šatů vyhrnutou, jsem si všiml, jak se tito dva páni na něčem domlouvají. Když jsem přišel ke kostelu, svatebčané právě vystupovali z aut. Opěl jsem kolo o boční stěnu kostela, zamkl je, spustil pravou nohou vici a ještě jsem stihl dělat špalír. Oni dva páni nikde. Obřad byl asi tak v jedné třetině, když něco před kostelem zaburácelo a posléze vstoupil pan profesor Šejvl v pumpkách, kožené bundě a s kulkou v ruce. Za ním pak pan ing. Pošmourný, poněkud pobledlý. Po obřadě jsme poblahopřáli novomanželům a rozjeli jsme se k domovům. Ještě jsem se díval, jak pan profesor svůj motocykl startuje a jak odjíždí. Tenkrát jsem jej viděl poprvé, myslím BMW.

V pondělí ráno jsme se sešli s panem ing. Pošmourným v ústavu a právě mi vyprávěl, jak s panem profesorem Šejvlem dojeli a došli k němu domů, jak se pan profesor převlékl, jak vystrkali BMW z domu a jak pan profesor se ještě vrátil domů pro klíček od zapalování - teda od spínací skříňky - a jak protom prolétli Prahou a že

v Korunovační třídě měli 130 km/h, když zazvonil telefon. Zvedl jsem sluchátko a ohlásil jsem se. Ze sluchátka se ozvalo: "Zde kriminální ústředna Žižkov. Je u vás zaměstnán ing. Pošmourný?" Když jsem přísvědčil, tak onen hlas ho chtěl k telefonu, ale já jsem ho zapřel jak Petr Krista, bláhově se domníváje, že kdyby to bylo něco politického (psal se rok 1950), aby měl ing. Pošmourný nějakou šanci zmizet. Hlas v telefonu mě požádal, abych až přijde, ho poslal tam a tam. Ing. Pošmourný si ničeho politického nebyl vědom, tak se sebral a na Žižkov šel.

Po nějakém čase přišel do ústavu pan profesor Šejr a když uslyšel kam byl Ing. Pošmourný volán, velice se rozehvěl obavami co zase to má být. V tom se otevřely dveře a vstoupil pan prof. Šejvl. Nestačil ještě ani pozdravit, pan profesor Šejr vyhrknul: "Jak to kolego Šejvle, že nejsi v Plzni?" "Já jsem prosím nemohl do Plzně jet, protože jsem byl předvolán na Kriminální ústřednu na Žižkově". To už bylo na pana profesora Šejrta trochu moc, když naštěstí za chvíli přišel zpět pan ing. Pošmourný a vysvětlilo se co se vlastně stalo. Totíž v té době, kdy se prof. Šejvl vracel pro onen klíček, někdo v tom domě vykradl byt. Svědecké výpovědi uvedly přesné popisy obou pánu asistentů s tím, že zatímco pan profesor Šejvl údajně kradl, ing. Pošmourný stál venku a hlídal. Tedy že dělal zed. Bylo to tedy vážné. Naštěstí kriminalisté zjistili, že ten byt si jeho obyvatel vykradl sám, patrně za účelem nějakého pojíšťovacího podvodu.

Historky z jiné kapsy

Historky, které se pokusím dle ústního podání co nejvěrněji vypravovat, většinou pochází z úst pana ing. Zdeňka Kršnáka, který byl prapůvodně, pokud moje paměť sahá, asistencem u pana prof. ing. Roberta Nejepsy, DrSc., kterýžto přednášl pro elektro pružnost a pevnost a pro strojaře kolejová vozidla. Později se stal pan ing. Kršnák významným odborníkem na mechanické převody kolejových vozidel ve Výzkumném ústavu kolejových vozidel v Praze. Skrze ty převody a tím i ozubená kola se dostal do blízkosti pana profesora Šejvla a odtud ten pramen.

Liberec 1

Svého času pan profesor Šejvl často jezdil do Liberce. Patří se podotknout, že za onoho času nebyla mimo uzavřené osady nikterak omezená rychlosť a to ani pro motocykly. Jednoho dne jel pan profesor zase do Liberce a kdesi po cestě vzbudil pozornost jednoho příslušníka SNB na služebním motocyklu Jawa 500 OHC. Něco se mu nezdálo na způsobu jízdy pana profesora a tak se ho jíhal s úmyslem ho dohonit, předhonit, zastavit a podrobít silniční kontrole. Leč nemohl ho dohonit, natož předhonit a zastavit. Vždy se mu poněkud přiblížil ke konci uzavřené osady, protože ve snaze pana profesora dohonit, sám v uzavřených osadách předeepsanou rychlost překračoval kolik jen mohl. Vše by bylo dobré dopadlo, ale onen příslušník náhodou jel kolem garáže, kam pan profesor svůj motocykl právě uložil.

A tak opět došlo k soudu, kde onen příslušník vypovídal, že pan profesor zejméne nedodržoval předeepsanou rychlosť v uzavřených osadách. Pan profesor se hájil tím, že tuto rychlosť všude dodržel a že onen příslušník když vlastně za ním těsně nejel nemůže svá obvinění, která vůči panu profesorovi vznese, dokázat. Nicméně soud bral výpověď příslušníka za věrojatnější než obhajobu pana profesora. Pan profesor tedy navrhl soudu, že postoupí důkaz pravdy. Soud to přijal a došlo k tomu, že v určený den se pan profesor a onen příslušník sešli, nebo snad lépe sjeli, na sjednaném místě za Prahou a oba měli na tendemuru komisaře. No a jelo se. Pan

profesor přes uzavřené osady přesně dodržoval rychlosť a za osadou Běhemákovou pootevřel škrticí šoupátko karburátorů, měl dva, pro každý válec zvlášť, a za příslušných zvukových a dynamických efektů mizel tomu příslušníku v dálce. Před Libercem na smluvném místě pan profesor se svým komisařem dobrou železniční chvíli čekali na příslušníka a jeho komisaře. A na tom místě musel onen příslušník pod dozorem obou komisařů vrátit panu profesorovi s velkým nechutenstvím řidičský průkaz.

Liberec 2

Jako epilog k předchozí historce je povědomost o tom, že pan profesor přijel zase jednou na svém motocyklu BMW do Liberce, a když měl jet zpět do Prahy, bylo tuze špatné počasí. Jel tedy nějakou veřejnou dopravu, a když za krátký čas měl zase jet do Liberce, bylo velice pěkné a nechělo se mu tudíž sedět ve veřejném dopravním prostředku. I vzal tedy Čízu, svůj druhý motocykl, a vydal se do Liberce. Když ukládal Čízu k odpočinku do garáže k Běhemákovovi, šel právě kolem onen dříve vzpomínany příslušník. Když uviděl ty dva motocykly, vyzádal si ke kontrole od obou dokladů, které byly v pořádku. V horlivé snaze přistihnout pana profesora při nějakém přestupku se tázal: "Jak jste sem na těch dvou motocyklech přijel?" Tuto historku zvláště rád vypravuje pan docent Brepta a tvrdí, že nešlo o Liberec, ale o Českou Kamenici.

Nový motocykl BMW

V pozdější době si pořídil pan profesor Šejvl nový motocykl BMW - mám dojem, že to byla sedmisepadesátka - a R51 přenechal svému synovci. K tomu novému motocyklu se pojí následující dvě historky.

Zpěvák a herec Josef Laufer

Jednou, když pan profesor působil ještě v Plzni, jel někam k Chebu. Cestou se naskytlo předhánění se s nějakým náblu automobilem západního původu, jakých se v té době po našich silnicích prohánělo jen velmi málo. Před Chebem ono auto zastavilo a jeho řidič dával panu profesorovi znamení, aby zastavil také. Což on učinil. Řidič z auta vystoupil a pochlvaloval si, jak se pěkně projeli, a dával panu profesorovi dvě vstupenky. Nechápavý výraz v obličeji pana profesora ho přiměl k tomu, že se představil říkal: "Já jsem Laufer". Pan profesor na to: "Já jsem Šejvl". Pan Laufer: "No já jsem zpěvák!" Pan profesor Šejvl opáčil: "Já jsem profesor mechaniky na Plzeňské technice". Tento rozhovor ještě chvíliku pokračoval, ale monitorovací služba měla nějaký výpadek.

Velký životní zážitek

Každé pořádné vyprávění, tak jako skoro každá lidová písnička začíná příslovečným určením místa.

I v Liblicích na zámku se konala nějaká konference o ozubených kolech. Této konference se zúčastnil jeden pan profesor z východní části tehdejší ještě rozděleného Německa, a to i se svými asistenty. V rámci této konference se konala exkurze do ozubáreny Škodových závodů v Plzni. Účastníci konference se tam přepravovali autobusem, ale pan profesor Šejvl vzal pana profesora z východních Němců a dva jeho asistenty do svého auta značky Simca, myslím, že to byl typ Aronde, patřící v té době k rychlejším odrůdám automobilů u nás, a směřovali k Plzni. Cestou pan profesor Šejvl tu Arondu neustále proklínal, že je to lenochod a pekáč a že to nic

nejede, ačkoliv jeli na tehdejší poměry velmi rychle a ostře. Svými výroky na adresu svého automobilu, se podařilo panu profesorovi Šejvlovi vyprovokovat jednoho toho východoněmeckého asistenta k dotazu, co jako pro něj, tedy pro pana profesora Šejvla, je vozidlo. Odpověď zněla: "No přece můj motocykl BMW 750". Onen Východoněmec projevil odvážné přání se na takovém motocyklu svézt. I stalo se. Když dojeli do Plzně, nějak se oblékli a zmizeli směrem k Mariánským Lázním. Po nějaké chvíli se zase objevili, pan profesor se omlouval, že pro nedostatek času byli jen v Chebu a Karlových Varech, to proto, aby nezmeškali tu exkursi, zatím co ostatní Východoněmci toho svého kolegu sundávali s tandemu celého bledého, že by se krve nedořezal. Když ho potom přivedli k sobě, ptali se ho, jakéž to bylo. Odpověděl: "Dosud jsem měl jeden velký životní zážitek, teď mám dva!" Na otázku, co byl ten jeho první velký životní zážitek, odpověděl: "To bylo, když mě za války sestřelili s letadlem"...

Závěrem jest ještě prozradit, že pan profesor Šejvl, když byl působištěm a bytem ještě v Plzni, pořídil si chatu pod Orlickými horami v Jablonném.